

Titel: 1. Informatie

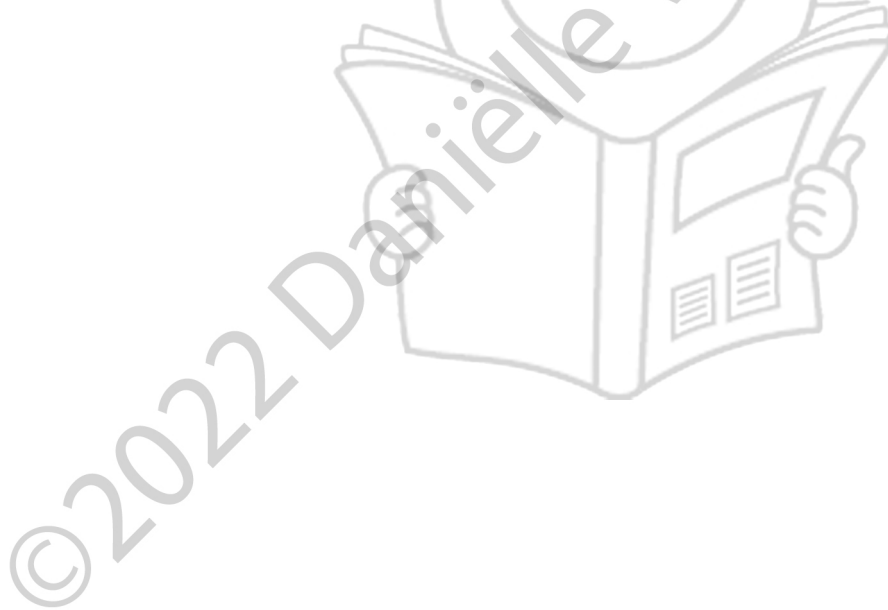
Op Maat Begrijpend lezen groep 5

Auteur: Daniëlle van der Zalm

Eerste druk, 2022

Copyright © 2021 - Daniëlle van der Zalm

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Daniëlle van der Zalm.

1. INFORMATIE

➤ Gesprek over de les

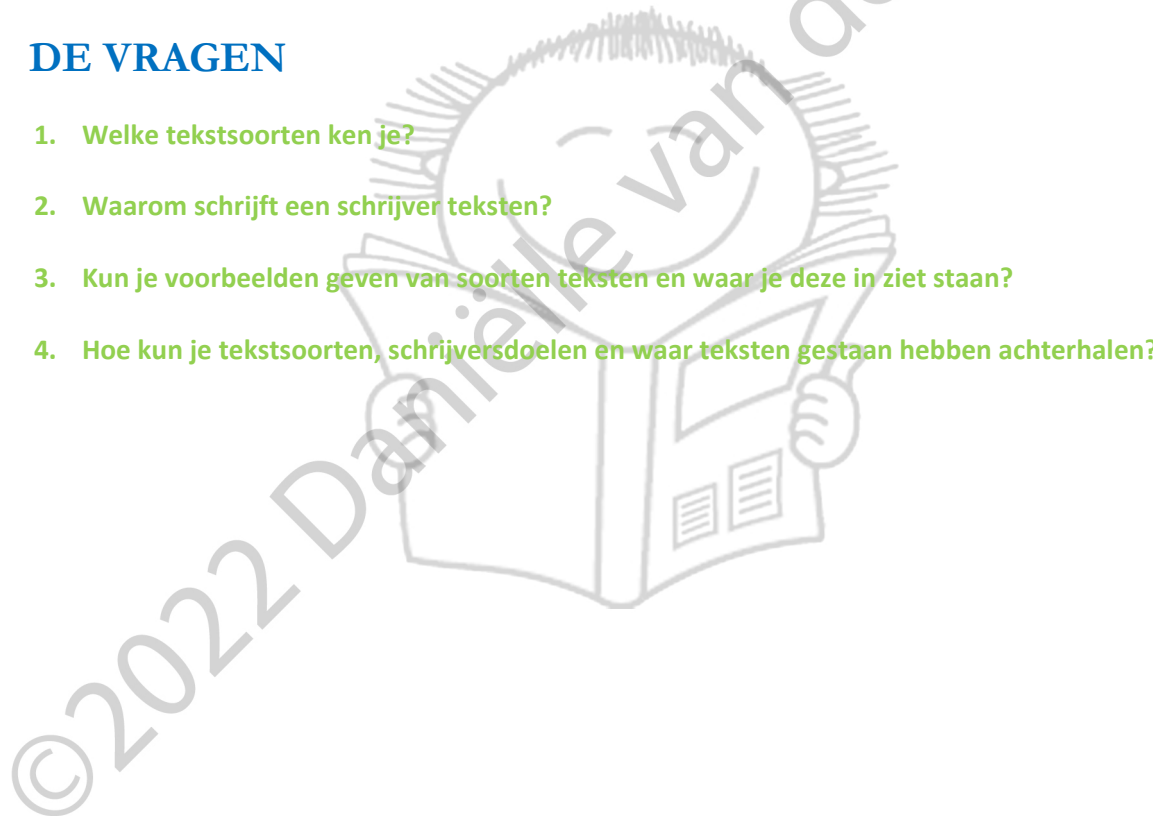
- Je krijgt uitleg over de les van vandaag en dan kan je met elkaar aan de slag!

➤ Start van de les

- Er worden vragen gesteld over informatie.

DE VRAGEN

1. Welke tekstsoorten ken je?
2. Waarom schrijft een schrijver teksten?
3. Kun je voorbeelden geven van soorten teksten en waar je deze in ziet staan?
4. Hoe kun je tekstsoorten, schrijversdoelen en waar teksten gestaan hebben achterhalen?

Informatie

Informatie betekent: verschillende tekstsoorten herkennen, de bedoeling van de schrijver verwoorden en herkennen waar de tekst heeft gestaan.

Lees de titel, bekijk de tekst, bekijk eventuele plaatjes, lees nauwkeurig de tekst.

Tip:

Lees jij de **titel** van de tekst? Kijk jij naar **plaatjes** bij de tekst? Stel jij jezelf de vraag: **Waar gaat het over?** Lees jij nauwkeurig de tekst?

Dit is heel belangrijk, want hierdoor weet je meer over het onderwerp en begrijp je beter waar de tekst over gaat.

Oefenen

Lees de titel en bekijk het plaatje. Waar denk je dat de tekst over gaat?

1. Auto's

- A. over verhalen en avonturen die Jan met zijn auto beleefd
- B. over instructies hoe je een auto moet repareren
- C. over autonieuws dat is gebundeld in een tijdschrift

Lees de titel en bekijk het plaatje. Waar denk je dat de tekst over gaat?

2. Vele handen maken licht werk

- A. over de handen van vele mensen
- B. over werkjes die je met je handen doet
- C. als je samenwerkt gaat het snel en gemakkelijk

Lees de titel en bekijk het plaatje. Waar denk je dat de tekst over gaat?

3. Een vogelvriendelijke tuin

A. over vogels

B. informatie over de manier waarop je van je tuin een vogelparadijs kunt maken

C. over de vogeltrek van vogels

4. Waarom is het lezen van de titel, het bekijken van plaatjes en het nauwkeurig lezen van de tekst Belangrijk?

A. Dan kan je proberen te achterhalen wat de bedoeling van de schrijver is.

B. Dan kan je proberen te achterhalen wat voor tekstsoort het is.

C. Dan kan je je leesdoel vaststellen, ofwel met welke leeshouding je de tekst gaat lezen.

D. Zowel antwoord A, B en C zijn juist.

Informatie

Informatie betekent: verschillende tekstsoorten herkennen, de bedoeling van de schrijver verwoorden en herkennen waar de tekst heeft gestaan.

Tekst 1

Alina

1. In het hoge Noorden wonen een boer en boerin die een dochter hebben zo mooi als een prinsesje. Het meisje heet Alina en iedereen die haar ziet zegt: "Wat ben je mooi!" Van al deze complimenten wordt het meisje heel ijdel. Ze is niet meer weg te slaan bij de spiegel en ze wil niet meer werken.
2. Alina laat haar vader en moeder de hele dag werken, zonder hen ergens bij te helpen. Ze denkt: "Van werken word ik minder mooi." Iedereen merkt op dat Alina erg lui is. Op een dag vraagt haar moeder: "Wil je een emmer water bij de beek halen?"
3. Alina doet het niet. Ze zegt: "Ik kan geen water halen, lieve mama. Ik zal in de beek vallen." "Dat zal niet gebeuren", zei moeder. "Maar het handvat is te ruw voor mijn handen", zei Alina. "Trek dan handschoenen aan", zei mama. Alina zegt: "Dan gaan mijn handen jeuken." Wat moeder ook probeert om Alina de emmer met water te laten halen, Alina doet het niet.
4. De moeder van Alina besluit om zelf maar de emmer met water te gaan halen en daarna gaat ze heerlijke koekjes bakken. Alina loopt de keuken in en ziet dat de koekjes klaar zijn en zegt: "Mam, mag ik een lekker koekje?"
5. De moeder van Alina vindt niet dat haar dochter een koekje verdiend heeft en zei: "Het koekje is te heet." Alina zei: "Dan trek ik handschoenen aan." Moeder antwoordt: "Dan gaan je handen toch kriebelen." Wat Alina ook probeert. Ze krijgt het koekje niet.
6. Alina loopt weg en denkt na. Ze beseft dat het niet goed is dat ze haar vader en moeder nooit helpt. Alina heeft spijt van haar gedrag. Ze keert naar haar moeder terug en biedt haar excuses aan en zegt: "Mama, ik zal voortaan helpen wanneer je dit vraagt."

© Daniëlle van der Zalm

5. **Wat voor soort tekst is dit?**

- A. een brief
- B. een verhaal**
- C. een reclame

6. **Waar zal deze tekst in staan?**

- A. in een leesboek**
- B. in een dagboek
- C. in een reclamefolder

7. **Waarom heeft de schrijver deze tekst geschreven?**

- A. om je een uitleg te geven
- B. om je een verhaal te vertellen**
- C. om je te waarschuwen

8. **Welke van de drie volgende titels is van een verhaal?**

- A. De regels van het zwembad
- B. Waarom slapen wij?
- C. Daan verslaat de gemene draak**

9. **Wat is je leeshouding als je een verhalende tekst leest?**

- A. Kritisch lezen, deel ik het standpunt van de schrijver?
- B. Intensief lezen, teruglezen, zodat je kan onthouden wat je leest.
- C. Grondig lezen, zodat je de activiteit kan uitvoeren.
- D. Ontspannen lezen, met plezier lezen.**

Onthoud: Amuserende teksten vertellen een verhaal. Je leest ze voornamelijk voor je eigen **plezier**.

Informatie

Informatie betekent: verschillende tekstsoorten herkennen, de bedoeling van de schrijver verwoorden en herkennen waar de tekst heeft gestaan.

Tekst 2

De slimste dieren van de wereld

1. Dat dieren slim zijn, dat wist je vast al wel. Ze gebruiken de meest toffe en gekke trucjes om bijvoorbeeld de vijand te slim af te zijn, of om aan eten te komen. Hieronder een overzicht van de slimste dieren ter wereld.

De chimpansee

2. De chimpansee (de aap) staat het dichtst bij de mens en is met stip het slimste dier. Chimpansees gebruiken gereedschappen zoals takjes en maken soms zelf gereedschap om voedsel te kunnen vergaren. Ze maken een scherp puntje aan een takje, zodat ze het stokje in een hoopje met termieten (dit zijn een soort mieren) kunnen steken om ze vervolgens op te peuzelen. De dieren kunnen niet praten, maar ze zijn wel in staat om gebarentaal te leren.

De dolfijn

3. Dolfijnen leven in een groep en kunnen met elkaar communiceren via klikgeluiden. Wanneer een dolfijn gaat slapen, slapen de hersenhelften om de beurt. Dolfijnen dobberen dus met één oog open! Zo zien ze altijd gevaar komen. Hoe slim is dat!

De olifant

4. Olifanten zijn intelligent, want ze hebben een goed geheugen en ze gebruiken gereedschappen om te kunnen eten. Ze leven in een kudde en de jongen leren van de ouderen uit de kudde. De groepen zijn heel hecht met elkaar en ze zijn heel sociaal, want ze leven erg mee met elkaar. Wanneer één van de olifanten overlijdt, dan neemt de kudde afscheid van de olifant.

De walvis

5. De walvis staat bekend om zijn massieve grootte, maar ook zijn intelligentie is indrukwekkend.

© Daniëlle van der Zalm

10. Wat is het doel van deze tekst?

- A. De lezer overtuigen.
- B. De lezer vermaken.
- C. De lezer instructie geven.
- D. De lezer informeren.

11. Wat voor soort tekst zal dit zijn?

- A. een doe-tekst
- B. een weettekst
- C. een meningtekst
- D. een verhaaltekst

12. Wat is je leesdoel als je een informatieve tekst leest?

- A. Je kennis vergroten.
- B. Iemands standpunt, mening achterhalen.
- C. Leren hoe je iets kan doen.

13. Wat is je leeshouding als je een informatieve tekst leest?

- A. Kritisch lezen, deel ik het standpunt van de schrijver?
- B. Intensief lezen, teruglezen, zodat je kan onthouden wat je leest.
- C. Grondig lezen, zodat je de activiteit kan uitvoeren.

Onthoud: In bovenstaande tekst geeft de schrijver je **informatie**. We noemen zo'n tekst een **informatieve tekst**.

Een informatieve tekst **geeft antwoord op vragen**; je kunt er je **kennis** mee uitbreiden.

Informatie

Informatie betekent: verschillende tekstsoorten herkennen, de bedoeling van de schrijver verwoorden en herkennen waar de tekst heeft gestaan.

Tekst 3

Hoe maak je een komkommerkrokodil?

Heb je trek in iets lekkers? Maak een mooie komkommerkrokodil. Het is niet zo heel moeilijk om te maken. Volg onderstaande stappen en het resultaat is geweldig!

Ingrediënten

- 1 ½ komkommer'
- Blauwe bessen
- 1 wortel
- Aardbeien
- Snoeptomaatjes
- Kaas
- cocktailprikkers

De krokodil maken

Stap 1: Was de komkommer.

Stap 2: Aan de onderkant van de "krokodil" snijd je een klein reepje af, zodat hij goed blijft liggen.

Stap 3: Snijd de "staart" van de komkommer in een punt.

Stap 4: Snijd een driehoek uit voor een bek van de krokodil en maak met een mesje inkepingen voor de tanden.

Stap 5: Maak de oogjes van blauwe bessen en de pootjes van de halve komkommer. Maak de tong van wortel door deze in een puntje te snijden en in de komkommer te leggen.

Stap 6: Maak de ingrediënten (aardbei, blauwe bes, tomaat) schoon en rijg deze en de gesneden kaas door de cocktailprikker. Steek de prikkers in de rug van de krokodil. Begin met de middelste rij en maak daarna de rij aan beiden zijden.

Je komkommer is nu officieel veranderd in een krokodil! Leuk, gezond en lekker. En dan nu smullen maar. Eet smakelijk.

© Daniëlle van der Zalm

14. Wat voor soort tekst is dit?

- A. een oproep
- B. een recept
- C. een verslag
- D. een brief

15. Waar kan de tekst gestaan hebben?

- A. in een krant
- B. in een studieboek
- C. in een folder
- D. in een kookboek

16. Waarom heeft de schrijver deze tekst geschreven?

- A. Om de lezers informatie te geven over een komkommerkrocodil.
- B. Om de lezers iets aan te prijzen of de lezer ergens toe over te halen.
- C. Om lezers te leren hoe je iets kan doen.
- D. Om de lezers te amuseren.

17. Waar gaat deze tekst over?

- A. over verschillende soorten komkommerkrocodillen
- B. over recepten
- C. over het zelf maken van een komkommerkrocodil

Onthoud: Bij een instructietekst wil de schrijver: **je iets laten doen.**

In een instructietekst wordt stap voor stap beschreven **hoe je iets moet doen.** Je kunt er je **vaardigheden** mee vergroten.

Informatie

Informatie betekent: verschillende tekstsoorten herkennen, de bedoeling van de schrijver verwoorden en herkennen waar de tekst heeft gestaan.

Tekst 4

Gratis openbaar vervoer

- 1) Eindelijk was het zover. We gingen met de auto op vakantie. Na een tijdje rijden stonden we in de file. De weg stond vol met ...*... en papa vond dit heel vervelend. Hij mopperde: "Heeft er nou niemand een oplossing voor die files!" Volgens mij heb ik een oplossing bedacht voor dit probleem en die wil ik graag met je delen.
- 2) De ministers in Den Haag hebben al veel proberen te doen aan het fileprobleem. Zo zijn er nieuwe wegen aangelegd en ze hebben geprobeerd om de mensen te stimuleren om samen te gaan rijden in één auto. Dit noemen ze ook wel carpooling.
- 3) Helaas werken deze aanpakken niet echt en zijn er nog steeds files. Daarom vind ik dat het openbaar vervoer gratis moet worden, want dan zullen er veel meer mensen met de trein, bus, tram of metro reizen en daardoor zullen er minder files zijn. Bovendien is het beter voor de natuur, want wanneer er minder auto's rijden op de weg wordt de lucht minder vervuild door de uitlaatgassen van de auto's.

© Daniëlle van der Zalm

18. Wat voor soort tekst is dit?

- A. een handleiding
- B. een waargebeurd verhaal
- C. een verslag
- D. een meningtekst

19. Waarom heeft de schrijver deze tekst geschreven?

- A. Om de lezer iets uit te leggen over het openbaar vervoer.
- B. Om de lezer te amuseren met een verhaal over files.
- C. Om de lezer te laten nadenken over de voordelen van gratis openbaar vervoer.
- D. Om lezers te informeren over de trein, bus, tram of metro.

20. Wat is je leesdoel als je een meningtekst leest?

- A. Je kennis vergroten.
- B. Iemands standpunt, mening achterhalen.
- C. Leren hoe je iets kan doen.

21. Welke van de drie volgende titels is van een meningtekst?

- A. Een vlieger maken
- B. Ik vind dat kinderen moeten sporten
- C. Hoe dieren eten

Onthoud: In een argumentatieve tekst vertelt de schrijver vooral zijn **mening**. Hij wil de lezer **overtuigen/overhalen**. De schrijver gebruikt in zo'n tekst **argumenten**: hij vertelt **waarom** hij iets vindt.